

ใบความรู้ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง
หน่วยที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน ชาบซึ่งในรสของบทประพันธ์ ซึ่งต้องอ่านอย่างมีจังหวะ ลีลา และทำนองตามลักษณะคำประพันธ์แต่ละชนิด มีวิธีออกเสียงได้ ๒ อย่าง คือ ออกเสียงอย่างการอ่านร้อยแก้ว และออกเสียงเป็นทำนองเสนาะ

๑. การอ่านออกเสียงอย่างการอ่านร้อยแก้ว ต้องคำนึงถึงวรรคและจังหวะคำภายในวรรคของคำประพันธ์แต่ละชนิด

๒. การอ่านออกเสียงร้อยกรองอย่างทำนองเสนาะ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑) ใช้ทำนองตามชนิดของคำประพันธ์

๒) ออกเสียงตามแผนบังคับของคำประพันธ์แต่ละชนิด บางครั้งต้องรวบคำหลายพยางค์ให้สั้นลงให้พอดีกับจำนวนคำตามแผนบังคับ

๓) คำท้ายบาทและท้ายบทที่เป็นเสียงจัตวาเอื้อนเสียงสูงเป็นพิเศษ

หลักการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๑. ศึกษาฉันทลักษณ์ของบทประพันธ์ที่จะอ่าน เช่น จำนวนคำ เอก-โท การส่งสัมผัส การใช้เสียงหนักเบาที่จะบรรจุลงในแต่ละวรรค รวมถึงความสามารถที่จะพินิจสารจากการอ่าน เพื่อใช้เสียงช่วยสร้างอารมณ์ความรู้สึกจากบทประพันธ์

๒. ฝึกอ่านออกเสียงแบบธรรมดา (ร้อยแก้ว) เพื่อจะได้รู้จังหวะ แบ่งวรรคตอน ส่งสัมผัสและใช้น้ำเสียงได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

๓. ฝึกอ่านออกเสียงให้ถูกต้องอักขรวิธี ทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ พึงระวังการออกเสียงอักษรควบ อักษรนำ คำพ้องรูป ร และ ล ให้ชัดเจน อย่าให้สลับเสียงกัน มิฉะนั้นผู้ฟังอาจเข้าใจความหมายคลาดเคลื่อน

๔. เสียงจัตวาต้องอ่านเปิดเสียงให้สูงและดังก้อง

๕. อ่านเสียงดังพอสมควรที่ผู้ฟังจะได้ยินทั่วถึง ไม่ดังหรือค่อยเกินไป

๖. อ่านมีจังหวะ วรรคตอน รู้จักทอดจังหวะเอื้อนเสียง หรือหลบเสียง

๗. คำที่รับสัมผัสกัน ต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัดกว่าปกติ ถ้าเป็นสัมผัสนอกต้องทอดเสียงให้มีจังหวะยาวกว่าธรรมดา

๘. คำที่มีพยางค์เกินให้อ่านเร็วและเบา เพื่อให้เสียงไปตกที่พยางค์ที่ต้องการ

๙. มีศิลปะในการใช้เสียง รู้จักเอื้อนเสียงให้เกิดความไพเราะ และใช้เสียงแสดงความรู้สึกให้เหมาะสมกับข้อความเพื่อรักษาบรรยากาศของเรื่องที่กำลังอ่าน

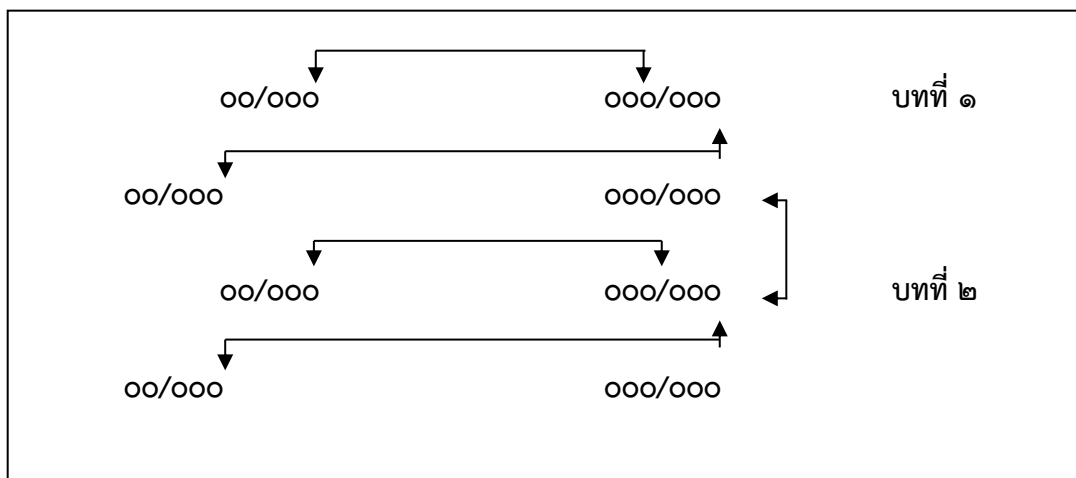
๑๐. เมื่ออ่านถึงตอนจะจบบทต้องเอื้อนเสียง และทอดจังหวะให้ช้าลง จนกระทั่งจบบท

๑๑. มีสมาธิมั่นคงในการอ่าน โดยเฉพาะการบังคับเสียงสูง ต่ำ ดัง ค่อย และไพเราะอ่อนหวานในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองในที่นี้นักเรียนอาจใช้เครื่องหมายกำกับจังหวะ เช่น

/ แทนจังหวะเสริม หมายถึง การหยุดเสียงอ่านภายในวรรค

// แทนจังหวะหลัก หมายถึง การหยุดเสียงอ่านเมื่อจบวรรคเป็นช่วงยาวกว่าจังหวะเสริม

วิธีการอ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี 11

จังหวะ

๒/๓ ๓/๓

เหมือนกันทุกวรรค

ตัวอย่าง

ผลชิด/แช่อิ่มอบ	หอมตรลบ/ล้ำเหลือหวาน
รสไหน/ไม่เปรียบปาน	หวานเหลือแล้ว/แก้วกลอยใจ
ตาลเอน/เหมาะใจจริง	รสเย็นยิ่ง/ยิ่งเย็นใจ
คิดความ/ยามพิสมัย	หมายเหมือนจริง/ยิ่งอยากเห็น

(กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)

วิธีการอ่าน

๑. กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมี ๔ วรรค เริ่มอ่านวรรคที่ ๑ ด้วยเสียงปกติ วรรคที่ ๒ อ่านเสียงสูงกว่าวรรคที่ ๑ แต่ถ้าคำท้ายวรรคที่ ๒ เป็นคำพื้นเสียงจัตวาให้ปรับเสียงขึ้นสูง
๒. วรรคที่ ๓ อ่านเสียงสูงกว่าวรรคที่ ๒ (อ่านออกเสียงสูงกว่าทุกวรรค) วรรคที่ ๔ ลดเสียงลงจากวรรคที่ ๓
๓. เมื่ออ่านจนจบด้วยวรรคที่ ๔ ผู้อ่านต้องทอดเสียงยาวเพื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าจบการอ่าน คำอธิบายข้างต้น ถ้าจะให้ไพเราะต้องหัดอ่านกับผู้รู้โดยตรงจึงจะอ่านได้ถูกต้องและไพเราะ